

Opodatkowanie dochodu niani z tytułu sprawowania opieki nad dzieckiem w ramach umowy uaktywniającej

Broszura informacyjna

Umowa uaktywniająca

Na podstawie umowy uaktywniającej niania sprawuje opiekę nad dziećmi od ukończenia 20 tygodnia życia. Jest ona zawierana w formie pisemnej między nianią a rodzicem/rodzicami dziecka.

Umowa uaktywniająca jest umową o świadczenie usług, do której zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego stosuje się przepisy dotyczące umowy zlecenia.

Źródło przychodów

Umowa uaktywniająca zawierana jest między dwoma podmiotami nie prowadzącymi działalności gospodarczej, tj. między nianią a rodzicem/rodzicami dziecka, stąd przychód uzyskany przez nianię zaliczany jest do przychodów z innych źródeł¹⁾.

Zatem rodzic dziecka nie jest płatnikiem podatku dochodowego z tytułu zawartej z nianią umowy, co oznacza że:

- ✓ nie ciąży na nim obowiązek poboru zaliczek na podatek dochodowy od wypłacanego wynagrodzenia,
- ✓ nie ma obowiązku sporządzenia i przekazania niani lub organowi podatkowemu deklaracji i informacji podatkowych (PIT-11, PIT-4R).

Koszty uzyskania przychodu

Do wynagrodzenia niani stosuje się koszty uzyskania przychodu w wysokości 20% uzyskanego przychodu, z tym że oblicza się je od przychodu pomniejszonego o potrącone przez płatnika (rodzica) lub opłacone przez podatnika (nianię) w danym miesiącu składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz na ubezpieczenie chorobowe, których podstawę wymiaru stanowi ten przychód²⁾.

Jeśli niania będzie posiadała dowody potwierdzające poniesienie wyższych kosztów niż te wynikające z zastosowania normy procentowej, wówczas będzie mogła przyjąć koszty uzyskania w wysokości kosztów faktycznie poniesionych³⁾.

Zaliczki na podatek dochodowy

---

¹⁾ art. 20 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 1 pkt 9 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

²⁾ art. 22 ust. 9 pkt 6 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

³⁾ art. 22 ust. 10 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Co do zasady przychody z innych źródeł podlegają opodatkowaniu dopiero w zeznaniu rocznym. Niania może jednak podjąć decyzję o odprowadzaniu miesięcznych zaliczek na podatek dochodowy w ciągu roku podatkowego⁴⁾.

Zaliczki wpłaca na rachunek urzędu skarbowego właściwego według jej miejsca zamieszkania w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym uzyskała dochód, a za grudzień w terminie złożenia zeznania podatkowego.

Uwaga!

Jeżeli niania dokona wpłaty zaliczki w trakcie roku podatkowego, to jest zobowiązana do wpłacania kolejnych zaliczek od dochodów uzyskanych z tego tytułu w następnych miesiącach, aż do końca tego roku podatkowego.⁵⁾

Do uzyskanego przez nianię dochodu (przychód obniżony o składki na ubezpieczenie społeczne pobrane ze środków niani przez płatnika i o koszty uzyskania przychodu) stosuje się najniższą stawkę podatkową określoną w skali podatkowej, czyli 18 %. Przy obliczaniu zaliczki na podatek niania może stosować także wyższą stawkę podatkową wynoszącą 32%⁶⁾.

Ubezpieczenia społecznie i ubezpieczenie zdrowotne

Rodzic dziecka jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe oraz ubezpieczenie zdrowotne od podstawy stanowiącej kwotę nadwyżki nad kwotę minimalnego wynagrodzenia, co oznacza że ciąży na nim obowiązek obliczania i odprowadzania składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS)⁷⁾ od tej kwoty, a także obowiązek informowania ZUS o każdej zmianie mającej wpływ na opłacanie składek, w szczególności o rozwiązaniu lub wygaśnięciu umowy uaktywniającej.

1. Składki na ubezpieczenia społeczne

Podstawę obliczenia podatku stanowi dochód po odliczeniu kwot składek określonych w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych⁸⁾:

- a) zapłaconych w roku podatkowym bezpośrednio na własne ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe oraz wypadkowe podatnika oraz osób z nim współpracujących,
- b) potrąconych w roku podatkowym przez płatnika ze środków podatnika od przychodu podlegającego opodatkowaniu.

Składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe nian obliczone od podstawy, którą stanowi kwota nie wyższa niż kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę, opłaca ZUS. Składki są finansowane przez budżet państwa niezależnie od tego czy niania podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym obowiązkowo czy dobrowolnie.

Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe niani naliczone od nadwyżki ponad kwotę minimalnego wynagrodzenia są współfinansowane przez nianię i rodzica.

Niania i rodzic finansują w równych częściach składkę na ubezpieczenie emerytalne (po 9,76%).

Składkę na ubezpieczenie rentowe w wysokości 1,5% podstawy wymiaru finansuje niania, a w wysokości 4,5% (od lutego 2012 r. - 6,5%) podstawy wymiaru – rodzic.

---

⁴⁾ art. 44 ust. 1c ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

⁵⁾ art. 44 ust. 1d ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

⁶⁾ art. 44 ust. 1c ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

⁷⁾ art. 51 ust. 1 pkt 2 ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.

⁸⁾ art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Składkę na ubezpieczenie wypadkowe finansuje w całości rodzic.

Składkę na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe niani, w każdym przypadku, bez względu na to czy podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne przekracza kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę czy nie, finansuje w całości z własnych środków niania, zaś opłaca ją rodzic.

Składki pobrane przez płatnika z wynagrodzenia niani podlegają odliczeniu od podstawy opodatkowania (dotyczy to składek zapłaconych od podstawy wymiaru stanowiącej nadwyżkę ponad kwotę minimalnego wynagrodzenia).

2. Składka na ubezpieczenie zdrowotne

Podatek dochodowy w pierwszej kolejności ulega obniżeniu o kwotę składki na ubezpieczenie zdrowotne, o której mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych⁹⁾:

- a) opłaconej w roku podatkowym bezpośrednio przez podatnika zgodnie z przepisami o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- b) pobranej w roku podatkowym przez płatnika zgodnie z przepisami o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 9% podstawy wymiaru.

Składka na ubezpieczenie zdrowotne ustalona od podstawy wymiaru nie wyższej niż wysokość minimalnego wynagrodzenia jest opłacana przez ZUS ze środków budżetu państwa.

Natomiast składka na ubezpieczenie zdrowotne ustalona od nadwyżki ponad kwotę minimalnego pobierana jest przez płatnika składek.

O kwotę tej składki niania może zmniejszyć podatek, jednakże zmniejszenie to nie może przekroczyć 7,75 % podstawy wymiaru tej składki.

Rozliczenie uzyskanego w roku podatkowym dochodu

Po zakończeniu roku podatkowego niania jest obowiązana złożyć do urzędu skarbowego zeznanie podatkowe o wysokości uzyskanych dochodów (PIT-36).

Dokonując rozliczenia za dany rok podatkowy, niania powinna wykorzystać wszelkie dokumenty potwierdzające wysokość uzyskanego przychodu, jak również wysokość odprowadzonych przez płatnika składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

Sposób opodatkowania dochodów uzależniony jest od spełnienia określonych warunków z ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Zatem niania może korzystać zarówno z preferencyjnego opodatkowania dochodów (np. łącznego opodatkowania dochodów małżonków) jak i z ulg podatkowych (np. ulga na dzieci) obowiązujących w danym roku (o ile spełnione są warunki dla zastosowania danej ulgi).

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2010 r. Nr 51 poz. 307 ze zm.);

---

⁹⁾ art. 27b ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

- Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. Nr 45 poz. 235);
- Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.).

Broszura ma charakter informacyjny i nie stanowi wykładni prawa.

Masz pytania w zakresie opodatkowania niani – zadzwoń:

Krajowa Informacja Podatkowa

Z tel. stacjonarnego:

0 801 055 055

Z tel. komórkowego:

(22) 330 03 30